

Obs De Aanloop

Veiligheid en beleid

Sociale en fysieke veiligheid.

Henriët Kamies

Inleiding

Voor u ligt het veiligheidsplan van onze school. In dit beleidsstuk beschrijven wij de werkwijze(n) en maatregelen die wij op schoolniveau inzetten om een veilige schoolorganisatie te kunnen realiseren. Veel afspraken zijn vastgelegd in zogenaamde protocollen die op school aanwezig zijn. Waar dit van toepassing is, wordt hiernaar verwezen.

De Aanloop is een school waar de leerlingen, de leerkrachten en de ouders van de leerlingen zich geborgen en veilig willen voelen. Gepast wederzijds respect draagt bij aan een onderlinge communicatie, waarbij sprake is van openheid. Het veiligheidsbeleid zorgt voor het inkaderen van de normen en waarden en zorgt voor duidelijke regels waaraan iedereen zich dient te houden.

Dit omgangsprotocol draagt ertoe bij dat we op de Aanloop de opvang en de begeleiding van de leerlingen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders/verzorgers en de leerkrachten zien. Het is daarom noodzakelijk om zorg te dragen voor een goede onderlinge communicatie. We verwachten van iedereen een actieve en respectvolle houding.

Onze missie

Onze school is een openbare basisschool voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. Wij hanteren het leerstofjaarklassensysteem met aandacht voor de leerervaringen van ieder kind en eigenaarschap op leren. Onze school staat open voor alle leerlingen die aangemeld worden door hun ouders/verzorgers (tenzij het schoolondersteuningsprofiel verheldert dat wij een kind de juiste ondersteuning c.q. het juiste onderwijs niet kunnen bieden)(zie ondersteuningsprofiel). Het is ons doel om leerlingen cognitief en sociaal te ontwikkelen naar hun mogelijkheden. Gelet op het eerste vinden we met name de vakken Nederlandse taal en Rekenen van belang en gezien het tweede besteden we aandacht aan de persoonlijke ontplooiing van de leerlingen.

Onze missie:

“Met een goede Aanloop kom je verder.”

Onze kernwaarden zijn:

- geborgenheid en respect
- samenwerken
- zelfstandigheid
- eigenaarschap op leren
- talent / plezier ervaren

Geborgenheid en respect

Wij vinden dat een kind zich veilig moet voelen, wil het zich optimaal kunnen ontwikkelen. Hoe bieden wij deze geborgenheid? Het hele jaar door is groepsvorming belangrijk voor ons. In het begin van het jaar ligt hier de nadruk op. Een “groep” van je groep maken. Hierbij horen ook regels en afspraken, zodat er duidelijkheid is. Middels onze visie en het inrichten van ons onderwijs proberen we kinderen zo goed mogelijk voor te bereiden op de maatschappij.

Samenwerken

We zijn van mening dat kinderen meer van en met elkaar leren, dan dat ze alleen leren. Doordat ze met elkaar communiceren beklijft het beter en zien ze andere invalshoeken. Coöperatieve werkvormen worden tijdens de lessen ingezet, om zo effectief mogelijk te werken aan onze onderwijskwaliteit. Met coöperatief leren en het edi instructiemodel willen we de leerlingen stimuleren tot een actieve en betrokken houding.

Zelfstandigheid

Op onze school hechten we veel waarde aan zelfstandigheid van leerlingen. Dit komt voor binnen alle vakgebieden. We hanteren daarbij verschillende werkvormen: individuele opdrachten, het zowel schriftelijk als mondeling verwerken en eigen maken van leerstof en ook groepsgebonden opdrachten. Dit laatste als doel om kinderen van elkaar te laten leren en te leren samenwerken. Als middel gebruiken we hiervoor het takensysteem. Naast zelfstandigheid vinden we het belangrijk om de eigen verantwoordelijkheid van onze leerlingen te ontwikkelen. Het is vanzelfsprekend dat autonomie en eigen verantwoordelijkheid niet betekenen dat de leraren de leerlingen te snel en te gemakkelijk loslaten. Leraren begeleiden de leerprocessen en doen dat “op maat”: leerlingen die (wat) meer sturing nodig hebben, krijgen die ook.

Eigenaarschap op leren

De leerkracht begeleidt leerlingen op het gebied van eigenaarschap op leren. Middels het benoemen van doelen en leerlijnen per blok of thema, betrekken we de leerlingen op het leren. Doorgaans wordt benoemd wat leerlingen moeten kennen en kunnen. Dagelijks wordt het proces op leren geëvalueerd en wordt gekeken of het doel is behaald. Kinderen worden gestimuleerd om dat wat ze niet begrijpen, te benoemen of zichtbaar te maken bij de leerkracht, zodat deze de begeleiding kan bieden die nodig is. Middels eigenaarschap streven we optimale resultaten en een goed welbevinden van de leerlingen na.

Talent / plezier ervaren

Binnen ons onderwijs zorgen we dat kinderen verschillende ervaringen opdoen d.m.v. diverse activiteiten zoals sport, natuur, cultuur, drama en muziek. Kinderen ervaren dat wat bij hen past en wat ze leuk vinden en/of goed kunnen. Na een activiteit stimuleert de leerkracht de kinderen om de activiteit te verwerken op een passende manier.

Beleidsdoel

Bij het opstellen van een veiligheidsplan hebben we gekeken naar aspecten die onder fysieke- en sociale veiligheid gerangschikt kunnen worden. We vinden het erg belangrijk zorg te dragen voor een veilig leef- en leerklimaat. Veiligheid is een basisvoorwaarde om te leren. Pas dan zijn kinderen in staat zich sociaal en emotioneel goed te ontwikkelen. Wij denken bij veiligheid niet alleen aan onze leerlingen, maar zijn van mening dat alle bij de schoolorganisatie betrokkenen, zich veilig moeten voelen. Dit geldt dus voor het team, onderwijsondersteunend personeel en ouders/verzorgers.

Regels en afspraken

Richting alle kinderen willen we veiligheid bieden. We denken dit te bewerkstelligen door regels en afspraken te maken met de kinderen. Wij proberen pestgedrag te voorkomen (preventief). Voorkomen is immers beter dan genezen. We doen dit door normen en waarden aan de orde te stellen en hoe we omgaan met pestgedrag.

Centrale schoolregels:

Iedereen is anders, iedereen hoort erbij.
We helpen elkaar in ons werk.
Wij kunnen leren als we ons kunnen concentreren.

Jaarlijks maken de leerkrachten samen met de leerlingen ook groepsafspraken. Deze zijn terug te vinden in de groep. Verder hebben we nog andere regels opgesteld voor in en om het schoolgebouw. Zie bijlage 1. Het omgang- en pestprotocol is te vinden in bijlage 2.

Conflictsituaties

In een school kunnen wij te maken krijgen met kleine en grote conflicten of ruzies. Uitgangspunt is dat conflicten/ruzies niet uit de weg moeten worden gegaan. Deze conflicten kunnen juist aangegrepen worden als oefenmomenten. Kinderen moeten leren dit soort moeilijke situaties te hanteren. Ook in andere situaties zullen ze ongetwijfeld wel eens in aanraking komen met conflicten. Pestgedrag wordt ook op onze school niet getolereerd. Wij hebben duidelijke afspraken hoe we ons gedragen en hoe we met elkaar omgaan. E.e.a. is vastgelegd in het omgangsprotocol (bijlage 2) en pestprotocol (bijlage 3). In geval van ernstige conflicten wordt gewerkt volgens de richtlijnen die zijn beschreven in het protocol "Verwijdering en schorsing" (bijlage 8).

Monitoring

Om te monitoren nemen we jaarlijks in mei een veiligheid- en tevredenheidsonderzoek af bij leerlingen, leerkrachten en ouders. Aan de hand van deze vragenlijsten evalueren we het veiligheidsplan en stellen we doelen op.

Ook de incidentenregistratie (bijlage 4) nemen we mee in de evaluatie.

Veiligheidscoördinator

De veiligheidscoördinator is verantwoordelijk voor de veiligheidszaken in school. De fysieke en sociale veiligheid.

Veiligheidscoördinator, (verantwoordelijk voor de veiligheidszaken in de school):

Henriët Kamies tel. 06-33873070

Intern vertrouwenspersoon

De interne schoolvertrouwenspersoon hoort kinderen, ouders of personeelsleden met een mogelijke klacht aan en wijst hen de 'weg' binnen en buiten de school. De vertrouwenspersoon gaat na of door bemiddeling een oplossing kan worden bereikt. Ze neemt zelf geen klachten in behandeling. Ze brengt de klacht in kaart en zal vragen wat de klager tot nu toe heeft gedaan om de klacht weg te nemen en wat de klager als oplossing ziet. De schoolcontactpersoon brengt de klager in contact met de persoon waar het probleem mee opgelost moet worden of verwijst de klager door naar de externe contactpersoon. Voor iedereen die ontevreden is over de handwijze van een ander binnen school geldt als uitgangspunt: bespreek de ontevredenheid op de juiste plaats. In de regel betekent dit met de persoon/ personen die de ontevredenheid veroorzaakt heeft.

Intern vertrouwenspersoon school:

Mevrouw J. Smit 06 18991100

Gemeentelijke vertrouwenspersoon

Mevrouw I. Folkerts (overige adresgegevens kunnen opgevraagd worden op het onderwijsbureau)

Landelijke klachtencommissie

Secretariaat LKC Postbus 162 3440 AD Woerden

Voor meer informatie over de klachtenregeling, verwijst ik u naar de schoolgids (§7.8)

Privacy

Wij zijn ons er van bewust dat wij de plicht hebben de privacy van kinderen en hun ouders te beschermen. Gegevens over de thuissituatie, medische informatie, gegevens van hulpverlenende instanties, testgegevens etc. worden door ons als privacygegevens beschouwd en worden als zodanig zeer zorgvuldig behandeld.

Regels rond privacy zijn vastgelegd in het Protocol "Privacy" (bijlage 7).

Bijlagen

In de bijlagen staan nog meerdere protocollen.

Bijlagen

Bijlage 1	Huisregels
Bijlage 2	Omgangsprotocol
Bijlage 3	Pestprotocol
Bijlage 4	Incidentenregistratie
Bijlage 5	Klokkenluidersregeling (centraal bij OPO)
Bijlage 6	Protocol medisch handelen (OPO)
Bijlage 7	Protocol Privacy (centraal bij OPO)
Bijlage 8	Protocol schorsing en verwijdering (OPO)

Bijlage 1

1. Huisregels

1.1 Naar binnen/buiten gaan

- 's Morgens vanaf 8.15 uur en 's middags vanaf 13.00 uur houden twee leerkrachten toezicht op het plein (rooster pleindienst). In de pauze van 10.15 tot 10.30 staan alle lkr op het plein.
- Vijf minuten voor het begin van de schooltijd wordt de bel geluid.
- Alle groepen gaan op hun eigen plek staan; de groepen gaan in vaste volgorde met de eigen leerkracht naar binnen:
3, 4-5, 6-7 en 8. De kinderen van groep 1 en 2 gaan bij de achteringang naar binnen met ouders.
- Kinderen lopen rustig naar binnen/buiten, de leerkracht loopt met de kinderen mee, of voor de kinderen aan, om rennen in de gang te voorkomen. Leerlingen in control.

1.2 Spelen op het plein

- Na de pauze mogen kinderen van groep 1 en 2 gebruik maken van diverse buitenspelmaterialen.
- Als de weersomstandigheden daar aanleiding toe geven blijven de kinderen tijdens de korte pauze binnen, de eigen leerkracht houdt toezicht.
- De leerlingen spelen door elkaar op het hele plein. Indien wenselijk speelt de onderbouw op het achterste gedeelte van het plein, de bovenbouw op het voorste gedeelte.
- Voetballen doen we op het grasveld.
- De grote speeltoestellen zijn voor alle kinderen, wanneer de veiligheid niet gewaarborgd is, wordt deze regel aangepast.

1.3 Ongewenste personen in school of op het schoolplein

- Bezoekers melden zich eerst bij de schoolleider.
- Personen die niet tot de schoolbevolking behoren en zich tijdens schooluren in het schoolgedeelte bevinden worden verzocht zich te verwijderen.

1.4 In de school

- Mobiele telefoons staan niet aan en worden niet gebruikt (ook niet in de pauze). Elk kind is bereikbaar via het school-nummer of het nummer van de schoolleider 06 33873070.
- Verjaardagen worden om 10.00 uur gevierd in de klas, in groep 1-2 desgewenst met een ouder. Vanaf groep 3 zonder ouders. In overleg wordt de traktatie gebracht.
- De kinderen wordt gewezen op hygiënisch toiletgebruik. In elk toiletblok hangt een kaart met de regel: "Na het plassen handen wassen".
- Roken is in de school en op het schoolplein verboden.

1.5 Op het leerplein/ stiltelokaal /gangen

- In de school is het rustig, ook op het leerplein/lege lokaal/hal.
- De jassen worden aan de kapstok gehangen.

1.6 Calamiteiten

- Bij calamiteiten treedt het ontruimingsplan in werking (zie protocol Ontruimingsplan).
- In ieder lokaal zit een recente versie van het ontruimingsplan in de groepsmap.
- Nood- en tussendeuren altijd vrij houden.
- Brandslangen en blusapparaten altijd gebruiksklaar houden.
- De aanwezige BHV-ers worden jaarlijks bijgeschoold.

1.7 Naar de gymzaal/gymnastiek

- Kinderen lopen onder leiding van hun leerkracht twee aan twee naar de gymnastiek.
- Wanneer een leerling niet mee kan doen met de gymles dient dit door de ouder/verzorger gemeld te worden.
- Gymnastiekkleding is verplicht. Gymschoenen raden we aan.
- Jongens en meisjes hebben een aparte kleedkamer. Tijdens het omkleden kan er een leerkracht aanwezig zijn in de kleedkamer.
- Toestellen mogen niet zonder toestemming en toelichting van de leerkracht gebruikt worden.
- Op de gymlocatie is een EHBO-doos aanwezig en de leerkracht neemt een telefoon mee naar de gym, zodat er gebeld kan worden.

1.8 Bij afwezigheid leerling

- Als een leerling niet (op tijd) aanwezig kan zijn op school, geven ouders/verzorgers dit (telefonisch) door aan school. Dit gebeurt voor schooltijd.
- Als een leerling afwezig is en dit is niet gemeld, dan belt de leerkracht zelf naar de ouders/verzorgers voor 09.00 uur.

1.9 Besmettelijke ziektes en aandoeningen

- Kinderen met een besmettelijke ziekte of aandoening worden geacht thuis te blijven tot het besmettingsgevaar voorbij is. Bij twijfel nemen ouders contact op met de huisarts.
- Als er op school een besmettelijke infectieziekte heerst, wordt dit d.m.v. een infobrief of de nieuwsbrief kenbaar gemaakt. Ook hangt er info op het mededelingenbord bij de ingang van de school.
- Na iedere vakantie worden de kinderen gecontroleerd op hoofdluis.
- Indien er in een groep hoofdluis is geconstateerd, wordt aan alle kinderen uit de groep een mail gestuurd. De ouders/verzorgers van het desbetreffende kind krijgen een telefoontje van de schoolleider.

2. Binnen- en buitenschoolse activiteiten

2.1 Schoolreis/museumbezoek/schoolkamp

- Voor aanvang van het schoolreisje worden alle bijzonderheden over de leerlingen geïnventariseerd (dieet, medicijnen, en alle noodzakelijke telefoonnummers).
- De groepsleerkracht is tijdens de schoolreis in het bezit van deze lijst en zorgt ervoor dat een kopie op school achterblijft (directiekamer).
- Mobiele telefoon en EHBO-doos gaan standaard mee. Kinderen hebben geen mobiele telefoon bij zich.
- Minimaal 1 begeleider op 6 kinderen.
- Voor vertrek worden de regels, afspraken en andere specifieke aspecten voor de schoolreis gelijktijdig met de leerlingen en begeleiders doorgenomen.
- Regels van het park of attractie omtrent lengte, leeftijd e.d. altijd aanhouden.
- De leerkracht bepaalt de verdeling van de leerlingen over de groepjes, de grootte van de groepjes en geeft aan wie de begeleider is.
- De groepsgrootte is afhankelijk van de leeftijd van de leerlingen en de te bezoeken attractie; de groepsleerkracht bepaalt de groepsgrootte. Afhankelijk van het te bezoeken park mogen kinderen vanaf groep 5 zelfstandig door het park lopen.
- 's Ochtends verzamelen leerlingen zich in de klas.
- De absentielijst wordt bekeken en ingevuld, eventuele absentes worden genoteerd.
- Elke groep loopt gezamenlijk naar de bus/auto, onder leiding van de groepsleerkracht en de begeleiders.
- Vervoer, zie vervoer per bus (2.2.1)
- Op papier krijgt elke begeleider de namen van de leerlingen van zijn of haar groepje. Indien mogelijk wordt een plattegrond van het park bijgevoegd.
- Begeleiders moeten weten dat zij de hele dag verantwoordelijk zijn voor hun groepje (ook in de pauze).
- De begeleider meldt bij thuiskomst de groep bij de leerkracht af.
- Kinderen luisteren naar de begeleider van hun groepje.
- Als leerlingen hun groepje kwijtraken, dan moeten zij naar de centrale post in het park gaan.
- Tijdens buitenschoolse activiteiten wordt in het bijzijn van kinderen niet gerookt.
- Met name voor bosspelen en nachtspelelen moeten duidelijke afspraken vastgelegd worden.
- Als de groepsleerkracht ziek/afwezig is, vindt de excursie alleen plaats als er een bevoegde vervangende leerkracht beschikbaar is.

2.2.1 Vervoer per bus

- Wettelijke regels over het aantal leerlingen op de stoelen worden nagevolgd.
- In principe bepaalt de leerkracht wie waar zit. In veel gevallen zal dit vrij gelaten kunnen worden.
- In iedere bus zit minimaal 1 bevoegde leerkracht.
- Per bus wordt van tevoren bepaald, welke leerkracht verantwoordelijk is voor het tellen van de leerlingen.
- De begeleiders zitten verspreid door de bus en houden mede toezicht.
- Alle leerlingen blijven zitten en gordels zijn verplicht.
- Leerlingen mogen niet op de eerste stoel bij de deur i.v.m. voorover vallen bij plotseling remmen.
- Aan de huishoudelijke regels van de chauffeur wordt gehoor gegeven (verantwoordelijk is een leerkracht).
- De leerkracht telt het aantal leerlingen in de bus nogmaals voor vertrek.
- Mochten er leerlingen te laat bij de bus zijn, dan wacht in ieder geval een van de begeleiders.
- De namen van de ontbrekende leerlingen worden gemeld aan de coördinerende leerkracht.
- In het uiterste geval vertrekken de bussen en wachten genoemde begeleiders op de laatkomers.
- Bij terugkomst melden ouders hun kind af bij de begeleider van het groepje en deze meldt de groep af bij de leerkracht.
- De leerkracht blijft bij de afzetplaats van de bus totdat alle leerlingen opgehaald zijn.

2.2.2 Vervoer per auto

- De school (het bestuur) heeft een doorlopende verzekering afgesloten.
- Het aantal veiligheidsgordels in de auto bepaalt het aantal leerlingen dat mag worden vervoerd.
- Kinderen gaan altijd in de gordel. Voor jonge kinderen kleiner dan 1.35 m wordt er gebruik gemaakt van stoelverhogers indien mogelijk. Mochten er geen stoelverhogers zijn dan worden kinderen onder de 1.35 m. op de achterbank vervoerd in de gordel.
- Alleen leerlingen die 12 jaar en ouder zijn of groter dan 1.35 m. mogen voorin zitten.
- Begeleiders krijgen, indien nodig, een routebeschrijving.
- Speciaal aandacht besteden aan het (veilig) in- en uitstappen en het bij elkaar houden van de kinderen.
- In de auto's liggen veiligheidshesjes die de passagiers aan kunnen doen bij pech onderweg.

2.2.3 Vervoer per fiets

- Leerlingen mogen alleen deelnemen met een door de leerkracht goedgekeurde fiets.
- Leerkracht fietst voorop met een leerling, daarachter de andere leerlingen. De rij wordt afgesloten door een begeleidende ouder.
- In de regel is er per 8 leerlingen 1 begeleider.
- Er wordt zoveel mogelijk over fietspaden gefietst, waar nodig wordt er achter elkaar gefietst.
- Er kunnen door de leerkracht verplichte stops ingevoerd worden.
- Alle begeleiders en deelnemende kinderen dragen een veiligheidshesje. Bij een tekort aan hesjes, dragen de aan de buitenkant fietsende leerlingen in ieder geval een hesje.

2.2.4 Vervoer te voet

- Leerlingen lopen twee aan twee.
- Een volwassene loopt voor, een achter in de rij (bij lopen naar de gymzaal is er alleen een begeleidende leerkracht).
- Op bepaalde logische punten (einde plein, oversteekplaats, begin/eind stoep etc.) stoppen en kijken of de rij nog wel ordelijk en veilig is.
- Oversteken:
 - Eerst de groep bij elkaar op de stoep
 - De weg afzetten met begeleider(s)
 - Oversteken
 - Afspreken waar de kinderen wachten

3. Externe sportactiviteiten

3.1 Sportactiviteit (sportdag/zwemmen/schoolschaatsen/sporttoernooi)

- Voor aanvang van de sportactiviteit worden alle bijzonderheden over leerlingen meegenomen (dieet, medicijnen en alle noodzakelijke telefoonnummers).
- Mobiele telefoon en EHBO-doos gaan standaard mee.
- Voor vertrek worden de regels, afspraken en andere specifieke aspecten voor de sportactiviteit gelijktijdig met de leerlingen en begeleiders doorgenomen.
- Er moet minimaal 1 EHBO'er en een goed voorziene EHBO-doos aanwezig zijn, tenzij er van tevoren bekend is dat er een EHBO-doos aanwezig is.
- Er wordt een centrale verzamelplaats afgesproken.
- Zorg dat de leerlingen steeds op een veilige plek staan bij risicovolle onderdelen (bijv. kogelstoten).
- Gebruik de attributen alleen waarvoor ze bedoeld zijn.
- Twee ouders per 10 leerlingen als begeleiding.
- Er wordt alleen gezwommen met kinderen die in het bezit zijn van een zwemdiploma.
- Minimaal 1 leerkracht houdt toezicht bij de baden, andere begeleiders mogen in het water.
- De begeleiders houden toezicht bij het omkleden en het douchen.
- Als, naar het oordeel van de leerkracht op enigerlei wijze de veiligheid in het geding is, laat de leerkracht de groep verzamelen en vertrekt uit het zwembad.
- Men gaat na of het ijs geschikt is om op te schaatsen. Dit ter beoordeling van de ijsbaancommissie en de directie. Hierbij letten op ijsdikte, aanwezigheid van scheuren, wakken en rommel op het ijs.
- Er bestaat duidelijkheid over waar wel en waar niet geschaatst mag worden (zo nodig afzetten met afzetlint).
- Ouders van de deelnemers worden vooraf schriftelijk geïnformeerd over de exacte gegevens bij een toernooi (wie, waar, wanneer, wat wordt er van ouders verwacht, wat regelt de school, eten/drinken, aan- en afmelden, vervoer etc.).
- Toeschouwende kinderen, die op eigen initiatief komen vallen niet onder de verantwoording van de school. (bij een toernooi)

Bijlage 2

Omgangsprotocol

Hieronder treft u regels aan die we gemaakt hebben over de omgang met elkaar:

Van **leerkrachten** wordt verwacht dat zij:

- Kritisch staan tegenover hun eigen functioneren;
- Ouders in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- Indien gewenst of noodzakelijk een gesprek over een kind aanvragen;
- Ouders positief benaderen en open staan voor “kritiek” en dit niet van een waardeoordeel voorzien;
- Vanuit hun professionaliteit zoeken naar de beste argumenten om hun handelen ten opzichte van een leerling aan ouders te verduidelijken;
- Na het aanhoren van goede argumenten van de ouders, voldoende flexibel te zijn om zo nodig het eigen handelen aan te passen;
- Weten waar grenzen van fatsoen en redelijkheid liggen;
- Op geen enkele wijze discriminatie toepassen of dat tolereren van anderen;
- Zorgvuldig omgaan met achtergrondgegevens van iedere leerling en deze informatie niet zonder toestemming van ouders doorgeven aan derden.

Van **ouders** wordt verwacht dat zij:

- Zich op de hoogte stellen van de schoolregels en zich aan deze regels houden;
- Leerkrachten in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- Respect tonen naar/voor leerkrachten, leerlingen en andere ouders;
- Weten waar de grenzen van goed fatsoen en redelijkheid liggen;
- Leerkrachten positief benaderen en zelf ook open staan voor kritiek;
- Zich niet op discriminerende wijze uitlaten over leraren, leerlingen en ouders;
- Na het aanhoren van goede argumenten van de leerkracht voldoende flexibel zijn om zonnodig het eigen handelen aan te passen;
- Pesterijen of andere vormen van ongewenst gedrag direct melden bij de groepsleraar.

Van **leerlingen** wordt verwacht dat zij:

- De school- en omgangsregels kennen en deze naleven;
- Respect tonen naar volwassenen en naar hun medeleerlingen;
- Geen discriminerende opmerkingen plaatsen of ruw taalgebruik t.a.v. medeleerlingen en/of volwassenen gebruiken;
- Meningsverschillen met leerkrachten, ouders of medeleerlingen op een correcte manier oplossen, zonder uitingen van agressie zoals schoppen, schelden, slaan etc.

Bijlage 3

Pestprotocol

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door het liefst alle direct betrokken partijen:
 - leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep)
 - leerkrachten
 - ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- Onze school probeert pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op onze school is een vertrouwenspersoon aangesteld.

Klassenklimaat en voorkomen van pestgedrag

Een goed klassenklimaat is gericht op het voorkomen van pestgedrag en wordt gekenmerkt door:

- Het bieden van ruimte tot het uiten van gevoelens;
- Het leggen van de nadruk op dingen die goed gaan en deze benoemen, en het minder nadruk leggen op dingen die verkeerd gaan, de zogenaamde plustaal;
- Het aandacht hebben voor elk kind;
- Het creëren van situaties waarbinnen kinderen mogen samenwerken.

Signalen van pesten:

- Altijd een bijnaam gebruiken, nooit de eigen naam noemen;
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot;
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- Briefjes doorgeven, vervelende SMS- of e-mailberichten rondsturen;
- Opmerkingen maken over kleding;
- Isoleren, buitensluiten;
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen;
- Op weg naar huis achterna rijden;
- Naar het huis van het slachtoffer gaan;
- Bezittingen afpakken;
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid, je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hoe gaan wij om met pestgedrag?

- Wij proberen pestgedrag te voorkomen (preventief). Voorkomen is immers beter dan genezen. We doen dit door normen en waarden aan de orde te stellen en hoe we het best omgaan met elkaar.
- Het voorbeeld van ons als leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Wij nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van hoe we omgaan met elkaar.

Regel 1

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij:

“Er over praten is geen klikken”... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat beide partijen moeten waken over eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Bij problemen van pesten nemen de schoolleider en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren indien nodig overleg met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) proberen uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 4:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een bestraffend gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in de klassenmap/Parnassys genoteerd. Bij iedere melding omschrijft de leerkracht ‘de toedracht’. Bij een derde melding of eerder bij ernstig pestgedrag, worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-/pestgedrag. Leerkracht en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

Stappen

- De leerkracht heeft het idee dat er sprake is van onderhuids pesten: In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.
- De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het melden) en vervolgens leveren stap 1 t/m 4 geen positief resultaat op voor de gepeste. De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met het pestgedrag en geen verbetering vertoond in zijn/haar gedrag.

Fase 1

- Een of meerdere pauzes binnen blijven
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn
- Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een beperkte periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de GGD, de schoolarts of het Sociaal team.

Fase 4

- Bij aanhoudend ernstig pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk op een andere school te plaatsen.

Fase 5

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden (zie protocol *Toelaten, uitschrijven, schorsen en verwijderen van leerlingen*)

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie er gepest wordt.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (complimentje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet over-beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of "ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen". Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

- Praten, zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest en belonen (complimentje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop-eerst-nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club, waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen, Jeugdgezondheidszorg, huisarts, GGD.

We registreren incidenten op de Aanloop. Hieronder staat de definitie van een incident op school.

Definitie incidenten:

1. De negen incidentomschrijvingen zijn:

1. fysiek geweld dat letsel tot gevolg heeft;
2. fysiek geweld waarbij wapens gebruikt zijn;
3. wapenbezit (onderscheiden naar vuur-, steek- en overige wapens);
4. seksueel misbruik en seksuele intimidatie (waaronder loverboys);
5. grove pesterijen;
6. discriminatie (ondermeer naar ras, geslacht en homodiscriminatie);
7. bedreigingen;
8. vernieling of diefstal van goederen;
9. drugs (onderscheiden naar bezit, gebruik en verkoop).

Deze incidenten zijn in te delen in drie hoofdcategorieën. In het geval van fysiek geweld, seksueel misbruik, grove pesterijen, discriminatie en bedreigingen is het incident direct gericht tegen één of meer personen, met één of meer slachtoffers als gevolg. Hier spreken wij van *'incidenten direct gericht tegen personen'*. Vernieling en diefstal zijn in eerste instantie gericht tegen goederen. Indirect vallen hier echter ook slachtoffers, namelijk de eigenaren van de goederen. De eigenaren kunnen personen of organisaties zijn. Ter wille van de eenvoud spreken we hier van *'incidenten indirect gericht tegen personen'*. Bij incidenten die het bezit, gebruik of de verkoop van verboden goederen zoals drugs en wapens betreffen, is geen duidelijk slachtoffer aan te wijzen.

In relatie tot grove pesterijen dient te worden opgemerkt dat 'pesten' betrekking heeft op een reeks gebeurtenissen (Mooij, 1992; zie ook www.orthopedagogiek.com; pestenopschool.web-log.nl; www.unimaas.nl; www.encyclo.nl; www.pestweb.nl6). Zodra (kleine) incidenten worden herhaald of systematisch terugkeren tussen dezelfde personen, wordt gesproken over 'pesten'. Voor zover wij kunnen inschatten, indiceert de toevoeging 'grove' aan pesterijen hier vooral de ernst van de reeks incidenten die tezamen het pesten vormen. Het onderscheid tussen plagen en pesten kan ook verhelderend werken. Plagen is gebaseerd op onderlinge gelijkwaardigheid of gelijke sterkten tussen personen. Bij plagen is sprake van een zekere mate van wederkerigheid, met een mogelijk speels karakter. Zodra plagen zich echter ontwikkelt in de richting van duidelijke en systematische machtsverschillen tussen bepaalde personen, met een aanwijsbaar dader- en slachtofferschap, kan worden gesproken van pesten. Rekening houdend met bovenstaande, nemen we op basis van het verzoek van het ministerie 'grove pesterijen' op in de lijst met definities van incidenten.

Bij elk te registreren incident dient conform de opdracht tenminste onderscheid te kunnen worden gemaakt naar betrokkenheid van leerlingen dan wel onderwijspersoneel en ouders/verzorgers, en naar slachtofferschap / daderschap van iedere betrokkene. Ook de plaats waar het incident plaatsvond, dient te worden geregistreerd.

Om wederzijdse eenduidigheid in definitie en registratie van incidenten te bevorderen en om onderlinge overeenkomst van de onderlinge samenwerking tussen diverse instanties bij de registratie en afhandeling van incidenten in en rond scholen te vergroten, hanteren we de volgende methode:

Deze methode wordt wel aangeduid met 'de zeven gouden w's' en omvat de volgende typen vragen annex gegevens:

1. Wat?
2. Wanneer?
3. Wie?
4. Waar?
5. Waarmee?
6. Welke wijze?
7. Waarom?

Op één onderdeel wijken wij af van deze indeling. Omdat onze elementen bestaan uit zeer korte omschrijvingen, geeft de categorie 'welke wijze' in het algemeen redundante informatie. Dit gebeurt omdat de nadere specificatie van het 'wat' deels informatie bevat over de wijze waarop het incident heeft plaatsgevonden.

We komen dan tot de volgende ordening in zes categorieën:

1. Wat (incidentinhoud)?
2. Wanneer (datum en tijd)?
3. Wie (de betrokkenen)?
4. Waar (de locatie)?
5. Waarmee (voorwerpen of technische en digitale systemen)?
6. Waarom (motief)?

Dit betreft met name de samenwerking tussen scholen, diverse begeleidende of corrigerende instellingen, politie, en justitie. Mede hierom sluiten we in onze eerste ordening van elementen aan op de algemeen gebruikte methode bij aangifte en opsporing door politie en justitie (zie bijv. Landman, Schoenmakers, & van der Laan, 2007).

2. Algemene definitie van 'incident'

De negen aanvankelijk door het ministerie gegeven incidentomschrijvingen bevatten alle beschrijvingen van (opzettelijk) agressief of antisociaal handelen. De geraadpleegde instellingen en scholen benadrukken dat dit handelen kan zijn ingebed in een langdurig ontwikkelingsproces bij een persoon of meer personen, zijn ontstaan via bepaalde wisselwerkingen tussen persoon en omgevingskenmerken, of zijn veroorzaakt door één of meer 'buitenstaanders' die onverwachts agressief of gewelddadig ingrijpen in het schoolgebeuren. De precieze persoonlijke en/of organisatorische diagnostiek van agressief of gewelddadig gedrag, en de mate van doelbewustheid, is cruciaal vanuit het oogpunt van omschrijving en definitie, inclusief aanpak en mogelijke preventie.

In alle gevallen echter is het agressieve of antisociale gedrag verboden door wet of schoolregels. Aanvullend op de interpretatie van het begrip van incident als agressief gedrag is in de raadpleging van experts en schoolpraktijk nog een tweetal andere categorieën incidenten naar voren gekomen. De eerste categorie betreft een (veelal onverwachts) gebeuren in verband met gezondheid (bijv. epilepsie, automutilatie); bij de tweede categorie gaat het om een ongeval. In relatie tot alle drie interpretaties van het begrip incident kan dit in algemene zin worden gebruikt ter aanduiding van *'elke gebeurtenis die de gang van zaken in school verstoort of zou kunnen verstoren'*. Ter wille van de helderheid en eenduidigheid, opteren wij ervoor als algemene definitie van 'incident' de oorspronkelijke interpretatie van opzettelijk agressief of antisociaal en verboden handelen te blijven gebruiken. De interpretatie van een incident als een onverwacht gebeuren *'dat bedreigend is voor of schade veroorzaakt aan de gezondheid'* of *'dat letsel of ook schade (heeft) veroorzaakt wegens een ongeval'*, beschouwen wij qua inhoud en context als andere soorten incidenten. Het is echter wel zo dat de schoolpraktijk erbij gebaat zou zijn deze soorten incidenten vrijwillig te kunnen registreren en in samenhang met de overige incidenten te kunnen evalueren. In dit advies stellen wij daarom voor de oorspronkelijke, door het ministerie aangereikte categorie incidenten te zien als de landelijk verplicht te registreren categorie incidenten. De beide overige categorieën kunnen worden beschouwd als vrijwillig te registreren incidenten. Wij komen hier dan tot de volgende algemene definitie van landelijk te registreren 'incident':

Definities van incidenten in het onderwijs :

Een incident is 'opzettelijk agressief of antisociaal handelen dat door schoolregels of wetgeving verboden is'.

3. Zeven ordeningscriteria en specifieke definities van incidenten

In onze interim rapportage gingen wij uit van zes ordeningscriteria van incidenten (zie hoofdstuk 2). Via de raadpleging van veldorganisaties en scholen is het duidelijk geworden dat het voor de praktijk zeer belangrijk is per incident ook gegevens te verzamelen over 'welke aanpak' wordt of werd gehanteerd in de omgang met of de afhandeling van het incident. Dit met het oog op latere evaluatie alsmede mogelijke preventie van bepaalde (soorten) incidenten.

We komen dan tot de volgende ordening in zeven ordeningscategorieën:

1. Wat (inhoud van incident)?
2. Wanneer (datum en tijd)?
3. Wie (betrokkenen)?
4. Waar (plaats)?
5. Waarmee (voorwerpen of digitale systemen)?
6. Waarom (motief)?
7. Welke aanpak (afhandeling)?

3.1. Wat?

Wij stellen de volgende definities van de drie categorieën 'incidenten verboden handelen' voor:

- 1) *Direct tegen personen*
Incidenten direct tegen personen gericht zijn incidenten waarbij 'enige vorm van letsel of schade is toegebracht aan een of meer personen'.
- 2) *Indirect tegen personen*
Incidenten indirect tegen personen gericht zijn incidenten waarbij 'enige vorm van schade is toegebracht aan eigendommen van één of meer personen of instellingen'.
- 3) *Handelen in relatie tot (verboden) goederen*
Incidenten betreffende (verboden) goederen zijn incidenten waarbij 'goederen of voorwerpen betrokken zijn die volgens de schoolregels of wet zijn verboden, zonder dat er door het incident zelf schade is toegebracht aan een of meer personen'.

Ten aanzien van een aantal van deze elementen op het derde niveau stellen wij hier uitgewerkte definities voor:

- 1) *Verbaal geweld*
Incidenten verbaal geweld zijn incidenten direct gericht tegen personen 'met de bedoeling een of meer personen mondeling dan wel schriftelijk te kwetsen, belachelijk te maken, of voor schut te zetten'.
- 2) *Bedreiging*
Incidenten bedreiging zijn incidenten direct gericht tegen personen 'waarbij via verbale of non-verbale communicatie gedreigd wordt schade toe te brengen aan die personen of hun eigendommen'.
- 3) *Fysiek geweld*
Incidenten fysiek geweld zijn incidenten direct gericht tegen personen waarbij 'het handelen gericht is tegen het lichaam van een andere partij'.
- 4) *Grove pesterijen*
Incidenten grove pesterijen zijn incidenten direct gericht tegen personen 'met een duidelijk machtsverschil tussen dader(s) en slachtoffer(s) en waarbij sprake is van een systematisch en terugkerend karakter'.
- 5) *Seksuele intimidatie*
Incidenten seksuele intimidatie zijn incidenten direct gericht tegen personen 'bestaande uit seksuele verbale of non-verbale communicatie, zonder fysiek seksueel contact (hieronder vallen ook seksuele bedreigingen)'.
- 6) *Seksueel misbruik*
Incidenten seksueel misbruik zijn incidenten direct gericht tegen personen 'bestaande uit daadwerkelijk fysiek seksueel contact'.
- 7) *Loverboy /-(girl)*
Incidenten loverboy /-(girl) zijn incidenten direct gericht tegen personen 'waarbij een persoon onder valse voorwendselen uiteindelijk gedwongen wordt tot seksuele en/of (andere) illegale handelingen, en waarbij tussen het slachtoffer en de dader (in de ogen van het slachtoffer) een (liefdes)relatie bestaat of heeft bestaan'.

3.2. Wanneer (datum en tijd)

Het 'wanneer' van een incident slaat op het tijdstip dat, of de periode waar tijdens, een incident heeft plaatsgevonden.

3.3. Wie: de betrokkenen

Het derde aspect betreft het 'wie', ofwel de personen die zijn betrokken bij het incident. Hier worden de rollen van 'dader', 'slachtoffer' en 'getuige' onderscheiden.

In elke categorie (daders, slachtoffers, getuigen) dienen tevens steeds meerdere personen te kunnen worden geregistreerd. Ook kunnen andere personen dan personeelsleden en leerlingen betrokken zijn bij incidenten. De definities zijn hier:

- 1) *Dader(s)*
De dader(s) bij een incident is/zijn 'de persoon of personen die het incident veroorzaken'.
- 2) *Slachtoffer(s)*
De slachtoffer(s) bij een incident is/zijn 'de persoon of personen die letsel of schade ondervinden van het incident'.
- 3) *Getuige(n)*
De getuige(n) bij een incident is/zijn 'de persoon of personen die zelf niet actief betrokken zijn bij het incident, maar wel beschikken over informatie betreffende het incident'.
- 4) *Leerling(en)*
De relatie met de school is leerling indien 'de betrokkene ten tijde van het incident officieel staat ingeschreven als leerling van de school'.
- 5) *Personeel*
De relatie met de school is personeel indien 'de betrokkene ten tijde van het incident een betaalde functie vervult of vrijwilliger is op de school'.
- 6) *Ouders/verzorgers*
De relatie met de school is ouders/verzorgers indien 'de betrokkene ten tijde van het incident een ouder/verzorger is van een leerling die officieel staat ingeschreven bij de school'.
- 7) *Andere relatie met school*
De relatie met de school is andere relatie met school indien 'de betrokkene ten tijde van het incident geen leerling was én niet behoorde tot het personeel of de ouders/verzorgers van leerlingen van de school'.
- 8) *Letsel*
Letsel van een incident is 'al de lichamelijke schade die is ontstaan bij elke betrokkene ten gevolge van en/of tijdens het incident'.
- 9) *Identificatiegegevens / OW- en NAW-gegevens*
OW- en NAW-gegevens betreffen niet-verplichte registratie van gegevens van betrokkenen bij een incident wat betreft de onderwijssector resp. het onderwijstype waarin betrokkenen onderwijs volgen of geven; het onderwijsniveau; de naam van de schoollocatie of vestiging; het leerjaar; de klas; en gegevens wat betreft de voornaam / initialen, achternaam, straatnaam, huisnummer, postcode en woonplaats. (Per categorie daders, slachtoffers of getuigen resp. leerlingen, personeel, ouders/verzorgers, andere relatie, zijn mogelijk meerdere personen te identificeren.)

3.4. Waar: de plaats van gebeuren

Vrijwel altijd zal deze specificatie van de plaats van gebeuren voldoende zijn. Indien het echter gaat om incidenten waarbij technische hulpmiddelen zoals internet een rol spelen, kan er wel sprake zijn van verschillende locaties van betrokkenen. In onderstaande definitie is daarmee rekening gehouden: hierbij geldt de locatie van het slachtoffer als plaats van gebeuren van het incident. Nadere of andere specificaties kunnen via [invullen] worden gespecificeerd.

1) Plaats van gebeuren

De plaats van gebeuren van een incident is 'de fysieke omgeving waar een incident heeft plaatsgevonden; indien de betrokkenen zich op fysiek onderscheiden plaatsen bevinden, geldt de locatie van het slachtoffer als plaats van gebeuren van het incident'.

3.5. Waarmee: voorwerpen of technische en digitale systemen

Het 'waarmee' van een incident slaat op de voorwerpen of technische en digitale diensten / systemen die zijn gebruikt bij het incident. Hieronder valt ten eerste de omschrijving van voorwerpen in relatie tot wapenbezit en de omschrijving van informatietechnologische instrumenten of systemen die gebruikt zijn bij digitale incidenten. De wapens worden onderscheiden in 'steekwapens', 'vuurwapens' en 'overige gebruiksvoorwerpen' (zie de negen aanvankelijke incidentomschrijvingen). Voorwerpen die een rol hebben gespeeld bij het incident maar niet onder één van de eerste twee hoofdcategorieën vallen, worden ingevuld in de derde categorie 'anders'. Omdat de ontwikkeling van digitale techniek niet stilstaat en er tevens minder bekende technische en digitale systemen gebruikt kunnen zijn, is hier een categorie 'andere digitale diensten' noodzakelijk.

3.6. Waarom: de motieven

Het waarom van een incident betreft het motief van de dader(s) van een incident. Het juiste motief is niet altijd gemakkelijk of eenduidig te achterhalen, zo blijkt ook in de raadpleging van de veldinstanties en scholen. Desondanks vindt men het kennen van het motief tot het plegen van een incident en de registratie ervan zeer belangrijk.

Ten aanzien van diverse discriminatiemotieven en enkele overige motieven wordt hier een definitie gegeven.

1) Discriminatiemotief

Incidenten discriminatie zijn incidenten 'waarbij onderscheid wordt gemaakt op grond van persoonskenmerken die geen aanvaardbaar motief vormen, of illegaal zijn'.

2) Seksuele geaardheid

Het motief van een incident is seksuele geaardheid / homoseksualiteit indien 'de keuze voor de persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op de seksuele geaardheid van die persoon/personen'.

3) Geloof of religie

Het motief van een incident is geloof of religie indien 'de keuze voor de persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op de godsdienstige of levensovertuiging van die persoon/personen'.

4) Beperking / stoornis

Het motief van een incident is beperking / stoornis indien 'de keuze voor de

persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op een lichamelijke of geestelijke handicap van die persoon/personen’.

5) *Racisme (etniciteit)*

Het motief van een incident is racisme (etniciteit) indien ‘de keuze voor de persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op de etniciteit of huidskleur van die persoon/personen’.

6) *Culturele verschillen*

Het motief van een incident is culturele verschillen indien ‘de keuze voor de persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op verschillen wat betreft de gebruiken of gewoonten van die persoon/personen met de eigen gebruiken of gewoonten’.

7) *Eerwraak*

Het motief van een incident is eerwraak indien ‘de keuze voor de persoon/personen waartegen het incident is gericht, gebaseerd is op de overtuiging dat deze persoon/personen schuldig is/zijn aan de aantasting van de eer van de familie en hiervoor moet/moeten boeten’.

8) *(Geldelijk) gewin*

Het motief van een incident is (geldelijk) gewin indien ‘de keuze voor bepaald opzettelijk handelen bedoeld is er zelf (financieel) beter van te worden’.

9) *Ander motief*

Het motief van een incident is ander motief indien ‘het van toepassing zijnde motief geen van de bovenstaande motieven betreft’.

3.7. Welke aanpak

In het overleg met veldinstanties en scholen is gebleken dat het voor de onderwijspraktijk uiterst relevant is te weten welke aanpak is gekoppeld aan een bepaald incident, en wat van deze aanpak de werking is of de effecten kunnen zijn. Het is ook duidelijk dat registratie van incident- en aanpakkenmerken in eenzelfde systematiek het pas mogelijk maken te evalueren of een bepaalde aanpak effectief is ter reductie van (bepaalde) incidenten.

Incidentenregistratie

Datum	Wat is er gebeurd?	Betrokkenen?	Actie	Evaluatie

Bijlage 5 **Klokkenluidersregeling (centraal bij OPO)**

Bijlage 6 **Protocol medisch handelen (centraal OPO + map OPO)**

Bijlage 7 **Protocol Privacy (centraal bij OPO)**

Bijlage 8 **Protocol schorsing en verwijdering (centraal OPO + map OPO)**

